

Araun Gordijn, AB Woerden, olieverf op doek, 2011

WAT IS EEN STAD ZONDER MUSEUM ?

FRANS LANDER

Geschreven en uitgesproken door cultuurfilosoof Frans Lander op 12 maart 2020 tijdens de eerste bijeenkomst met de associés van de Vroedschap van Woerden Anno 2018.

VROEDSCHAP VAN WOERDEN ANNO 2018

WAT IS EEN STAD ZONDER MUSEUM

Het is eigenlijk een Godswonder dat Stadsmuseum Woerden nog bestaat. Tweemaal is het bedreigd in zijn bestaan: eerst en vooral in de 19e eeuw, wanneer uw voorgangers, de vroege vaders van Woerden besluiten dit Stedehuis af te breken en iets nieuws te gaan bouwen. Gelukkig krijgt een verlichte hoge ambtenaar uit Den Haag (ja soms kom je er één tegen), Victor de Stuers, daar lucht van en weet hij het oudste en mooiste gebouw voor Woerden te behouden.

In de periode (1989-2002) van burgemeester Herman van Zwieten zijn er enige problemen. Eind vorige eeuw kan door oplettende burgers, met name fotograaf Hans van Ommeren, door Van Zwieten zélf en wethouder Lander, het museum behouden blijven en wordt het een zelfstandige stichting met van Ommeren als eerste voorzitter.

Om je gezicht te zien, gebruik je een spiegel.

Om je ziel te zien, gebruik je een kunstwerk.

Bernhard Shaw

DAT IS EEN STAD ZONDER LEVENDE ZIEL

1- Dat is wellicht één van de belangrijkste functies van de kunst in onze snel seculariserende tijd: zingeving. Mensen zijn op zoek naar zingeving. Kunst biedt daartoe een mogelijkheid. Het museum is in die zin een moderne, aan de kunst gewijde tempel, waar je ver van al het lawaai en onrust in de samenleving intensief in contact kunt treden met beeldende kunst in zijn verschillende verschijningsvormen, een onbekende wereld kunt ontdekken, die voorbij woorden ligt.

2- Het museum levert ontegenzeggelijk een belangrijke bijdrage aan de kwaliteit en diversiteit van het culturele leven in Woerden en daarmee aan de culturele infrastructuur van de stad, een onmisbaar bestanddeel van het investeringsklimaat van de stad. Bedrijven en mensen vestigen zich bij voorkeur in een gemeente waar voldoende culturele voorzieningen zijn. Bovendien is het een belangrijke troefkaart voor het toerisme, waardoor veel mensen Woerden ontdekken en de kassa's van winkels en horeca doen rinkelen... hoewel met pinbetalingen rinkelt er nog weinig.

3- Het museum is een kijkdoos waarin de bezoeker nieuwe ervaringen opdoet, leert te kijken naar kunst; deze leert te interpreteren, te ondergaan, hetgeen tot allerlei emoties kan leiden: van ontroering tot geschokt zijn.

4- Het Stadsmuseum is een schatkamer van de geschiedenis, in het bijzonder die van de Romeinse tijd, voert de bezoeker op indringende wijze terug in de tijd, wekt voorwerpen uit vervlogen tijden op boeiende wijze tot leven en is daarmee onderdeel van het Verhaal van Woerden. In een tijd van globalisering is het voor de identiteit van mensen belangrijk tot een bepaalde gemeenschap, een dorp of stad te behoren (mensen voelen zich graag orstgebunden). Het verhaal draagt daar aan bij.

Het Stadsmuseum verzamelt, beheert, presenteert en ontsluit kunst als getuige van een tijdperk. Maar het is veel te beperkt om al dat mooie historische materiaal te tonen.

5- Het Stadsmuseum brengt bezoekers in contact met de grote Woerdense kunstenaars uit het verleden, zoals van Herman van Swanevelt, Leo Gestel en Cornelis Vreedenburg, maar ook hedendaagse kunstenaars als Ido Vundering en Jan Vermaat, met de expressie van hun opvattingen, ervaringen en emoties.

6- Het Stadsmuseum is een ontmoetingsplek, waar mensen elkaar ontmoeten, informatie krijgen over de beeldende kunst in zijn diverse meerstemmige verschijningsvormen.

7- Het Stadsmuseum is een seismograaf, die signalen uit de hedendaagse samenleving weet op te vangen en vorm te geven in aansprekende exposities, waarin fictie en non fictie hand in hand gaan.

8- Het Stadsmuseum vormt een schakel tussen de hedendaagse Woerdense samenleving in al zijn geledingen en de beeldende kunst- en organiseert daartoe tentoonstellingen die aantrekkelijk zijn voor de verschillende Woerdense bevolkingsgroepen.

9- Het Stadsmuseum is een leerschool, waar jong en oud kunnen worden ingeleid in de wonderlijke wereld van de beeldende kunstenaar.

Kortom: Woerden mag zich gezegend voelen met dit bijzondere museum en dient dit te koesteren en verdient een uitbreiding.

Herman van Swanevelt (1603-1655), *Italianiserend, boomrijk landschap met reizigers*, olieverf op doek, 50,8 x 66 cm

VICTOR EUGÈNE LOUIS DE STUERS
(Maastricht, 20 oktober 1843 - Den Haag, 21 maart 1916) was een Nederlands rijksambtenaar, Tweede Kamerlid en van origine een advocaat. Hij was een invloedrijk pleitbezorger voor het behoud van het nationale culturele erfgoed, waaronder monumentenzorg en archieven en een warm voorstander van aandacht voor musea en (historiserende) bouwkunst. De Stuers was de grondlegger van het Nederlandsch Museum voor Geschiedenis en Kunst. Zijn verlangen om het Nederlandse tekenonderwijs te verbeteren leidde tot de oprichting van de Rijksnormaalschool voor Teekenonderwijzers. Bron: Wikipedia

HERMAN VAN ZWIETEN (1941-2002) was burgemeester van Woerden van 1989-2002.

HANS VAN OMMEREN (1948 - 2018) was fotograaf en de eerste voorzitter van de Stichting Stadsmuseum Woerden en oprichter van de Vrienden van Stadsmuseum Woerden.

TIENEKE LANDER (1936 - 2020) was van 1988 - 2000 wethouder van welzijn en cultuur in Woerden.